

نمایشنامه‌ی سنتی

«خواستگارانِ مهری‌ناز،
شاهدختِ دیارِ سختستان!»

سرشناسه	:	رنگرز، صبوره، ۱۳۶۲ -
عنوان و نام پدیدآور	:	خواستگاران مهری‌ناز شاهدخت دیار سختستان / صبوره رنگرز؛ با مقدمه عطاالله کوپال.
مشخصات نشر	:	تهران: آماره، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۰ص؛
شابک	:	978-600-7446-96-6
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیبا
یادداشت	:	بالای عنوان: نمایشنامه.
موضوع	:	نمایشنامه فارسی -- قرن ۱۴
موضوع	:	Persian drama -- 20th century
شناسه افزوده	:	کوپال، عطاالله، ۱۳۳۸ -، مقدمه‌نویس
رده‌بندی کنگره	:	PIR۸۰۷۵
رده‌بندی دیویی	:	۶۲/۲۶۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۶۲۴۴۲۵۱

نمایشنامه‌ی سنتی

«خواستگارانِ مهری‌ناز،
شاهدختِ دیارِ سختستان!»

صبوره رنگرز

با مقدمه‌ای از دکتر عطاله کوپال

©Nashre Amareh, MMXXI

نمایشنامه	کارگاه نوآوران ادبیات
زیرنظر: دکتر عطاالله کوپال	

با همکاری

عنوان اثر: خواستگاران مهری‌ناز، شاهدخت دیار سختستان

نویسنده: صبوره رنگرز

با مقدمه‌ای از دکتر عطاالله کوپال

شابک: ۹۶-۹۶-۷۴۴۶-۶۰۰-۹۷۸

چاپ اول، ۱۳۹۹

تیراژ: ۳۰۰ نسخه

© تمامی حقوق چاپ و نشر برای نشر آماره محفوظ است

دفتر مرکزی نشر آماره: تهران، میدان انقلاب، خیابان انقلاب، ابتدای خیابان دوازده

فروردین، پلاک ۳۱۶، واحد ۴ تلفن ۰۹۳۶۸۷۶۴۳۹۱

برای آگاهی از مراکز فروش و سایر اطلاعات به وبسایت نشر آماره مراجعه کنید:

www.nashre.amareh.ir

یادداشت ناشر

تا سه - چهار سال پیش، شاید هنوز هم، وقتی در کتابفروشی‌ها و کتابخانه‌ها سراغ نمایشنامه‌های ایرانی می‌رفتم، از کمی آثار داخلی و خالی بودن قفسه‌های کتاب از نام نویسندگان جوان و خوش‌قریحه و باذوق عرصه ادبیات نمایشی، دچار یأس و ناامیدی می‌شدم. گونه‌ای ادبی که در سخت‌ترین شرایط جوانه‌زده و در بحرانی‌ترین زمان بالیده و رشد کرده بود، حالا دچار رکود و فراموشی شده بود!

برای احیا و جمع‌کردن آثار، راه‌حل‌های زیادی وجود داشت. یکی از آن‌ها تماس و ارتباط گرفتن با عزیزان اهل قلم و صاحب سبک بود که تعدادی از اساتید دانشگاهی و تعدادی هم از دوستان تئاتری و هم‌قلم بودند. راه دیگر ایجاد انگیزه و دست‌دراز کردن به طرف مؤلف‌های جوان بود که همین کار هم انجام شد. اولین کتاب را در سال ۹۷ چاپ کردیم که با استقبال خوبی همراه بود و بعد به ترتیب طی هماهنگی با نویسندگان بزرگ و صاحب‌نام که بر ما منت گذاشتند تا در خدمتشان باشیم. تعداد زیادی اثر به دستم رسید. خب باید از این استقبال قدرانی می‌شد. بهترین شکل قدردانی، برخورد علمی- ادبی و منصفانه با نمایشنامه‌ها بود. باید بهترین‌ها را انتخاب می‌کردم آن هم با اصول و معیارهای قابل قبول. برای اینکه این برخورد

علمی- ادبی منصفانه صورت گیرد، از میان همه نویسندگان که سال‌ها کار کرده بودند. تعداد چشمگیری را انتخاب کردم که شایسته چاپ در این پک ادبی بودند. تا هر خواسته و سلیقه‌ی مخاطب اهل تئاتر را فراهم کرده باشم. بسیار سخت‌گیر و مشکل‌پسند که چندین اثر گواه این ادعاست.

انتشارات آماره به نیت همراه شدن با نمایشنامه‌نویسان و ارج نهادن به شور و شوق آفرینشگرانه آن‌ها در این وضعیت عجیب و ترسناک اقتصادی به یاری و خواست خدا و همت شما نویسندگان عزیز این مسیر را ادامه خواهد داد. امیدواریم که مجموعه نمایشنامه‌ها مورد پسند خوانندگان عزیز قرار بگیرد و انگیزه‌ای باشد برای خلق آثار بهتر. در پایان از مدیرمسئول محترم انتشارات آماره جناب آقای فرهاد نوع‌پرست که زحمت بسیار زیادی کشیدند و از تیم زحمتکش این نشریه و انتشارات که امکانات گرم کردن این فضا را مهیا ساخت، بسیار متشکرم.

هومن بنائی
دبیر بخش ادبیات نمایشی و
داستانی

مقدمه

نمایشنامه‌ی سنتی «خواستگاران مهری ناز شاهدخت دیار سختستان»، در سال ۱۳۹۶ در هجدهمین جشنواره نمایش‌های آیینی و سنتی پذیرفته شد و در شهریور همان سال در تالار هنر به صحنه رفت. سپس در فروردین و اردیبهشت سال ۱۳۹۷ در تالار سنگلج به اجرای عمومی درآمد و بسیار مورد استقبال قرار گرفت. این نمایشنامه با اقتباس از شیوه‌ی نمایش‌های سنتی ایرانی، به ویژه «تخت حوضی»، توانسته است تلفیق مناسبی از شیوهٔ تئاتر مدرن با نمایش‌های سنتی به عمل آورد. نمایشنامه، دارای روایتی داستانی و قهرمانان و ضدقهرمانان مشخص و کشمکش‌ی رو به سوی نقطه اوج است و ساختاری کلاسیک را در پنج پرده به نمایش می‌گذارد. تعداد محدود شخصیت‌ها و ماجراهای متنوع، این نمایشنامه را به اثری مطلوب برای اجرای صحنه‌ای تبدیل کرده است. اقتباس از سنت‌های نمایشی ایرانی، در شرایطی که این نمایش‌ها دیگر به صورت‌های قدیم و در خانه‌های اعیان و در مجالس شادی تولد فرزند پسر، بر تخت‌های نهاده شده بر روی حوض وسط حیاط، به

صحنه نمی‌روند، باید به گونه‌ای باشد که نه تنها ماهیت سنتی این نمایش‌ها را مسخ نکند؛ بلکه این نکته مهم را نیز در نظر بگیرد که تماشاگر این گونه‌ی نمایشی، وقتی آن را در یک سالن رسمی و در قالب و شکل تئاتر اروپایی تماشا می‌کند، با انتظارات خاص خود از تئاتر به شیوه مدرن، با آن مواجه می‌شود. از این رو، این گونه نمایشنامه‌ها باید جایگاه دو ژانر مهم نمایشی را توأماً، در صورت و قالبی یگانه بیامیزند و پدید آورند. نمایشنامه حاضر توانسته است از عهده این ترکیب‌بندی به خوبی برآید. امید است که با اجراهای دیگری از این نمایش به ویژه در شهرستان‌ها، این فرایند هنری بیش از پیش تداوم یابد.

عطاالله کوپال

زمستان ۱۳۹۹

شخصیت‌ها:

پادشاه

مهری‌ناز، دختر پادشاه

وزیر اعظم

کوهزاد، پسر وزیر اعظم

غلام

حکیم‌باشی

سفیر دیار فرنگ

جلاد باشی، مرتاض هندی، جارچی (این سه نقش

کوتاه را یک نفر بازی می‌کند.)

خدمتگزاران دربار

صحنهٔ اول

(دربار پادشاه سختستان. پادشاه در انتهای صحنه روی تخت نشسته است. حکیم او را معاینه می کند. وزیر در جلوی صحنه قدم می زند. حکیم و پادشاه او را نمی بینند. صدای آه و ناله‌ی پادشاه شنیده می شود. حکیم باشی پس از معاینه، به جلوی صحنه، به نزد وزیر می آید. بین آنها و پادشاه ارتباطی وجود ندارد.)